

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ДО АВІАТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Стаття присвячена аналізу застосування різноманітних методів підвищення ефективності, в тому числі реструктуризації, авіатранспортних підприємств з урахуванням специфічності господарської діяльності в авіаційній галузі.

Статья посвящена анализу применения разнообразных методов, в том числе реструктуризации авиатранспортных предприятий с учетом специфичности хозяйственной деятельности в авиационной отрасли.

The article is devoted the annalis of application of various methods of increase of efficiency, including restructuring, air enterprises taking into account specificity of economic activity in aviation industry.

Вступ. Сучасна економічна конкуренція не дозволяє підприємствам існувати без постійного здійснення удосконалення господарської діяльності або впровадження інноваційних змін, які мають забезпечити появу у підприємства таких конкурентних переваг, які будуть максимально складними для копіювання конкурентами. В сучасній глобалізованій економіці це питання є дуже важливим для авіатранспортних підприємств, але представлення являється недостатнім в науковій літературі.

Постановка проблеми. Сучасний ринок послуг аеропорту постійно еволюціонує, а іноді і еволюціонує, в напрямку підвищення якості послуг. Тому аеропорт, як сучасне підприємство має забезпечувати впровадження, як процесних так і товарних інновацій, що в сукупності суттєво підвищує ефективність діяльності підприємства. Проте кожна геніальна стратегія підприємством має бути реалізована, а для цього часто виникає потреба в його адаптації, яка виконується реструктуризацією підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Серед відомих фахівців, яки займалися проблемами розвитку авіатранспортної галузі, можна назвати професорів Кулаєва Ю.Ф. [1], Загорюлько В.М. [2], Сич Є.М. [3], Громова Н.Н. [4].

Питання реструктуризації підприємств на сьогодні досліджується значним колом науковців, як комплексну можна вказати роботу російських фахівців [5], проте діяльність підприємств в різних галузях має свою специфіку, тому принциповим питанням є врахування специфіки діяльності підприємства, що враховано в роботі [6].

Невирішена раніше частина загальної проблеми. Мета статті. Незважаючи на значний розвиток наукової думки в досліджуваному питанні, досі не достатньо дослідженим є застосування інституційного підходу до створення інноваційних структур авіатранспортних підприємств. Метою цієї статті є вирішення цієї проблеми.

Викладення основного матеріалу. Сучасне підприємство являється складною системою, тому управління підприємством з зростанням рівня економічної конкуренції постійно ускладнюється. Сукупність основних теоретичних знань, які вказують шлях до створення інноваційних підприємств в сучасних умовах нами наведено на рис. 1. При цьому нами не зазначались деякі важливі аспекти діяльності підприємства, наприклад фінансова діяльність, оскільки це є забезпеченням доцільного рівня абстрагування відповідно до визначеної мети.

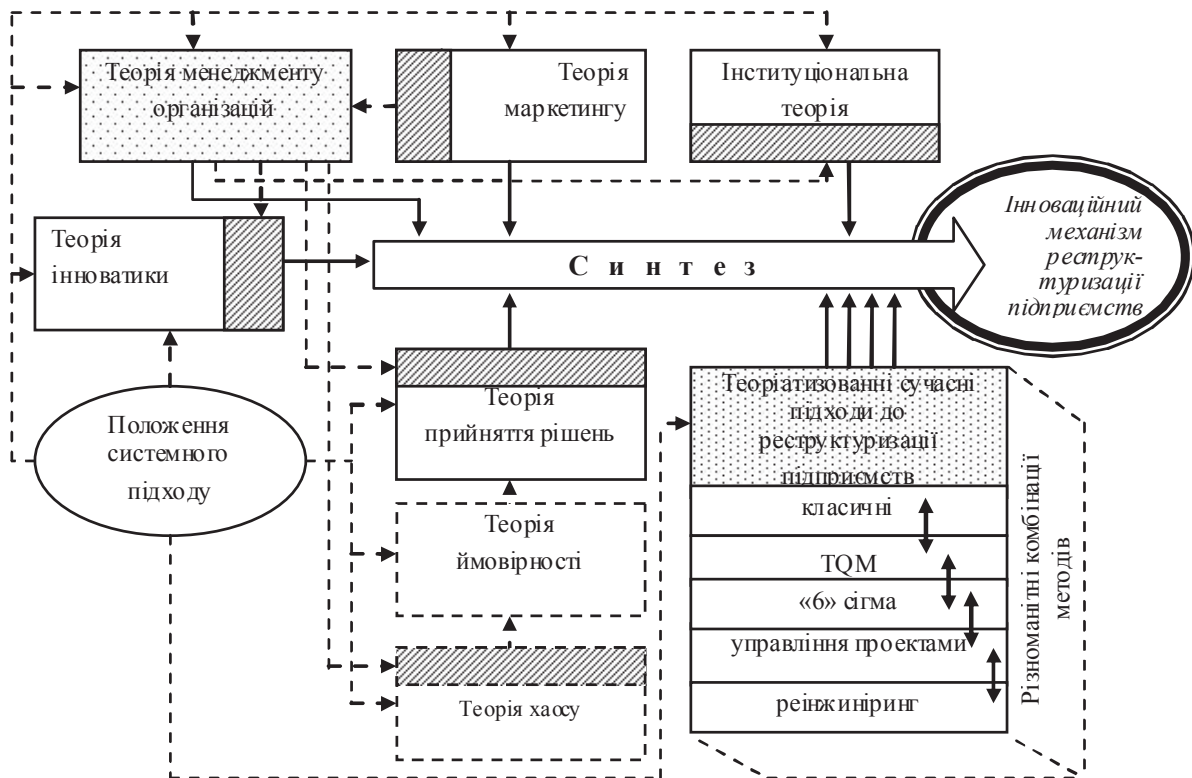

Рисунок 1. Сукупність наукових положень, взаємодія яких забезпечує визначення сутності інноваційного механізму реструктуризації підприємства

Сучасною концепцією управління підприємством є «стратегічне управління», тобто управлінський процес, який спрямований на створення ефективної ринково орієнтованої економічної організації

Тому зазначений нами в роботі [7] підхід до здійснення змін на засадах системного підходу нами застосовано до забезпечення системності в загальну схему реструктуризації підприємства (рис.2), що дозволяє системно реалізовувати стратегічне управління підприємством.

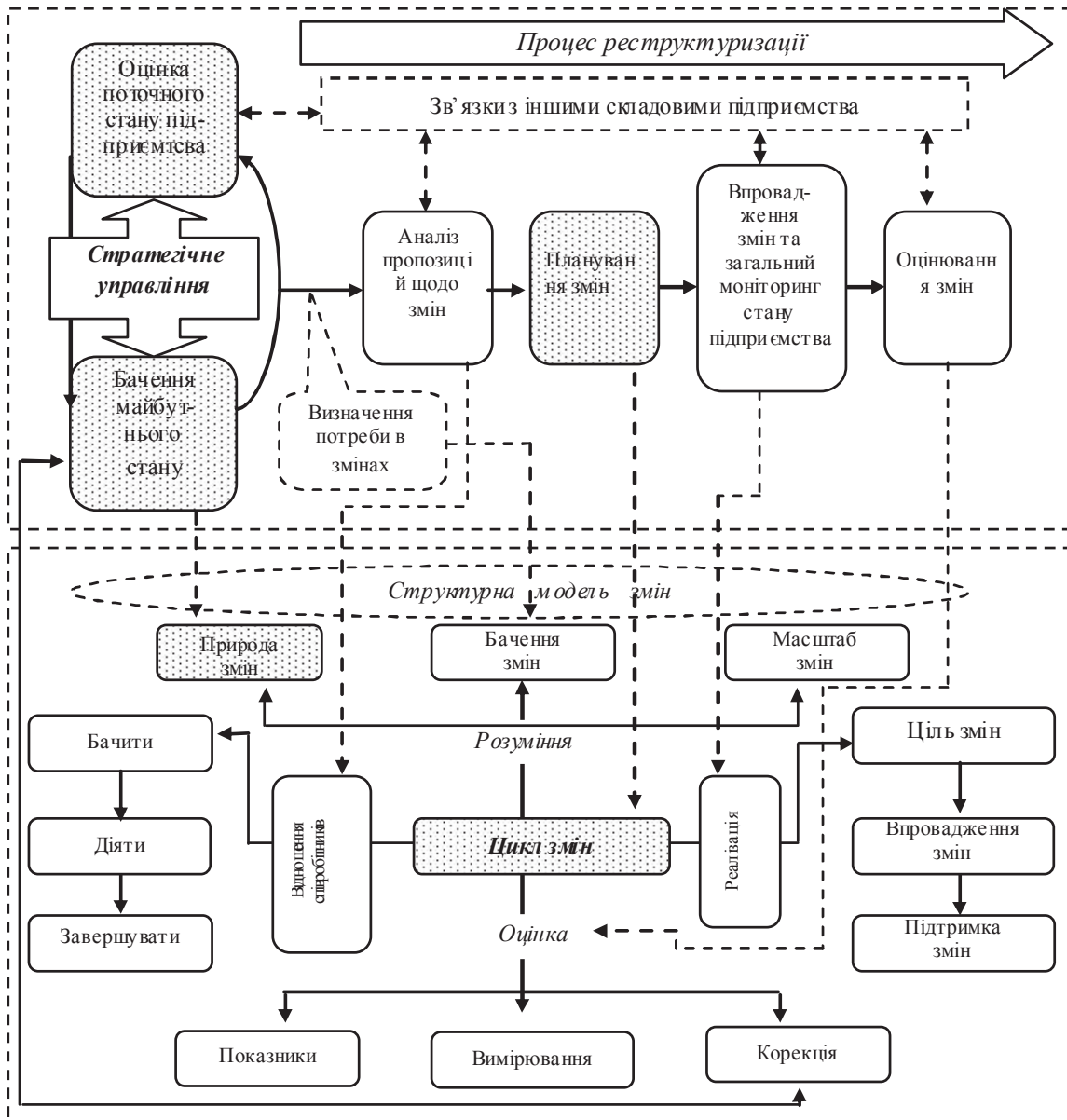

Рисунок 2. Процесно-факторна модель планування та реалізації змін на підприємстві

Сутність інноваційності змін в підприємстві нами вказана на рис. 3 відповідно до роботи [8, с. 123 - 126].

Вплив інновації на параметри цільового розвитку організації відбувається нерівномірно, на цьому процесі позначається початковий супротив організації, потім відбувається максимальний скачок в діапазоні т. С, що призводить до суттєвих якісних змін на підприємстві.

Проте, з часом процес розвитку, спричинений окремою інновацією сповільнюється дією обмежуючих факторів (наприклад насичення ніші підприємства на цільовому ринку), що в майбутньому призводить до потреби в нових інноваціях.

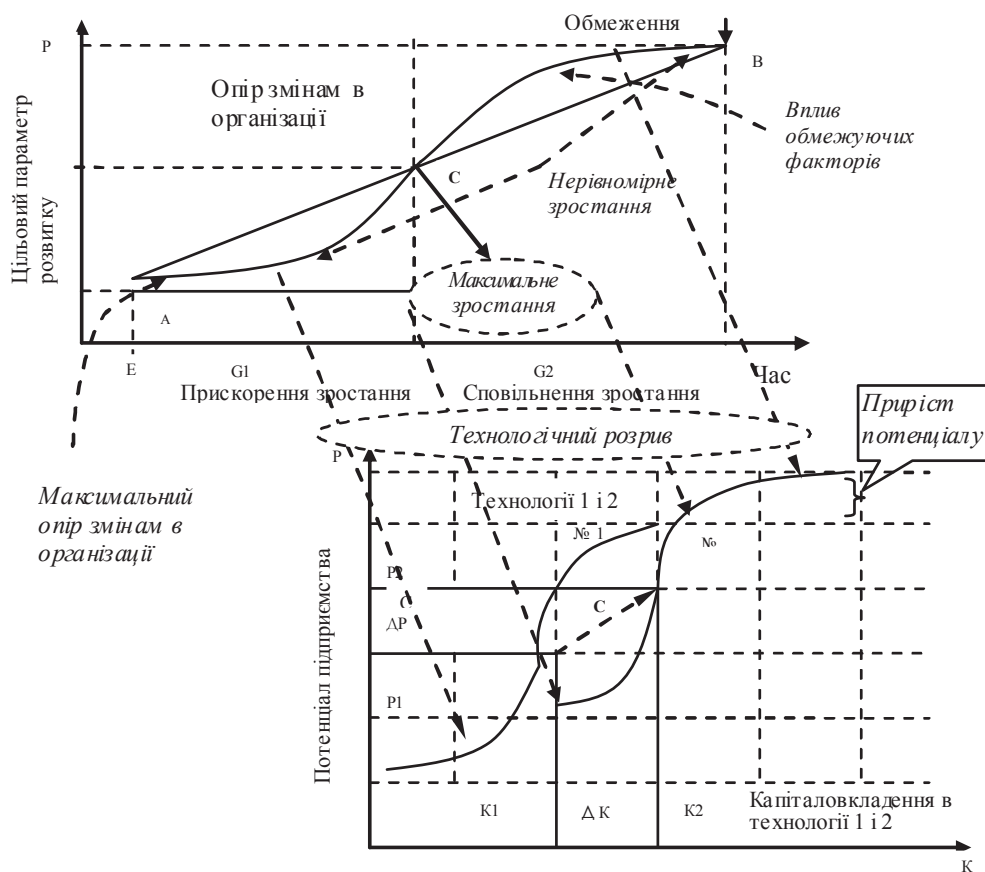

Рисунок 3. Вплив інновації на розвиток підприємства

Проаналізуємо специфіку діяльності авіапідприємства. Описуючи суттєву позитивність антропоцентричного підходу в управлінні підприємством [4,с.290] (що нами враховано в моделі на рис.4), у авторів цієї роботи акцент в визначенні вагомості джерел формування інноваційності в діяльності підприємства змінюється, так за текстом цієї роботи визначення пріоритетів стимулювання інноваційної діяльності підприємств надається питанню фінансування інноваційної діяльності [4, с.296], а також зазначається, що «інноваційна діяльність на транспорті повинна йти переважно по тим напрямкам, що визначають рівень його технічного розвитку і які значною мірою визначають якість роботи і продуктивність праці в галузі» [4, с.302]. В цьому випадку, на нашу думку, автори роботи іманентно займають позицію неокласичної моделі підприємства, в прерогативі якої закладено аллокація ресурсів, а принципи організації діяльності не суперечать тейлоровському підходу.

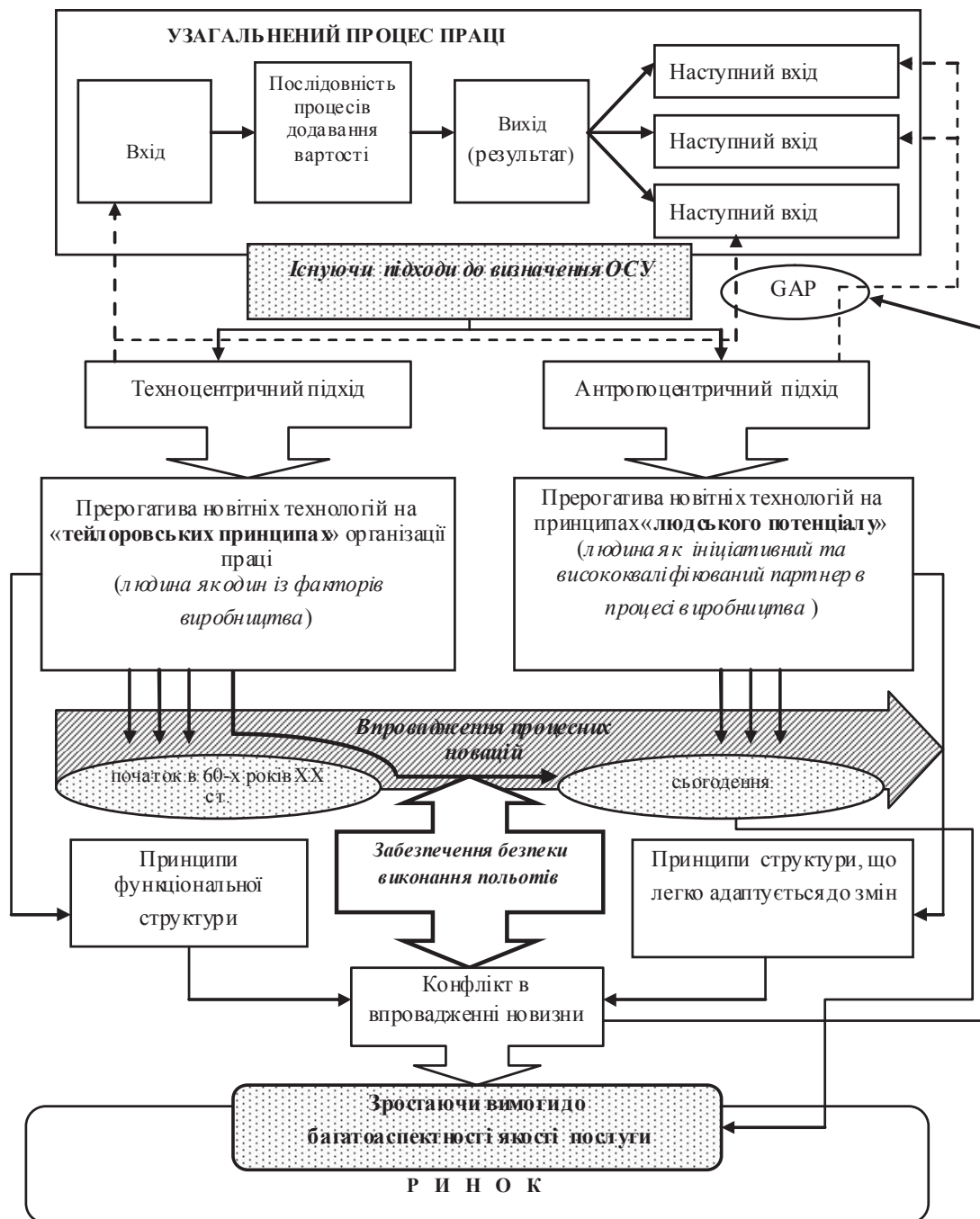

Рисунок 4. Узагальнена схема джерел виникнення специфіки проблеми гнучкості структури аеропортів

Проте, позитивне, на нашу думку, в питанні формування джерел інноваційності в бізнес-процесах підприємства антропоцентричного підходу також співпадає з інституційною позицією авторитетного науковця К.Крістенсена, про що нами вказувалось в роботі [9].

Зміна підходу до дослідження економічного явища призводить до пошуку і систематизації нових показників в управлінні підприємством. З цієї позиції зазначимо, що названі автори при комплексному дослідженні економіки та менеджменту діяльності авіатранспортних підприємств недостатньо звертають увагу на такий економічний фактор, як забезпечення

безпеки польотів, хоч це загальновідома прерогатива, наприклад в діяльності аеропортів. Важливість цього фактору не зменшується, а зростає. Значним засобом забезпечення безпеки є дублювання функцій, а гуру реінжинірингу Майкл Хаммер, та Джеймс Чампи в основу своєї концепції [10] заклали принцип максимального нівелювання в дублюванні виконання функцій та операцій на підприємстві, що для деяких підприємств допустимо, але автоматично для аеропортів, на нашу думку, цей принцип не підходить. Оптимізація бізнес-процесу вимагає найкращої взаємодії елементів системи на задоволення потреб споживача за мінімальні витрати. Цей принцип можна впроваджувати, але принцип процесу забезпечення безпеки польотів буде йому суперечити, що в сукупності може привести до конфліктів в діяльності організації, саме ця обставина зазначена нами на рис. 4 і позначена словом GAP (від англійського слова - розрив).

Вирішенням цієї складності для авіатранспортних підприємств є акцентування на розвитку інноваційних центрів (субкультури) на засадах описаних нами в роботі [9]. Такій підхід має забезпечити управління підприємством, яке можна зазначити відповідно до класифікації в роботі [11, с.184] як регулятори в «сфері економічних категорій» (рис. 5), що має призвести дійсно до інноваційних змін в діяльності авіатранспортного підприємства.

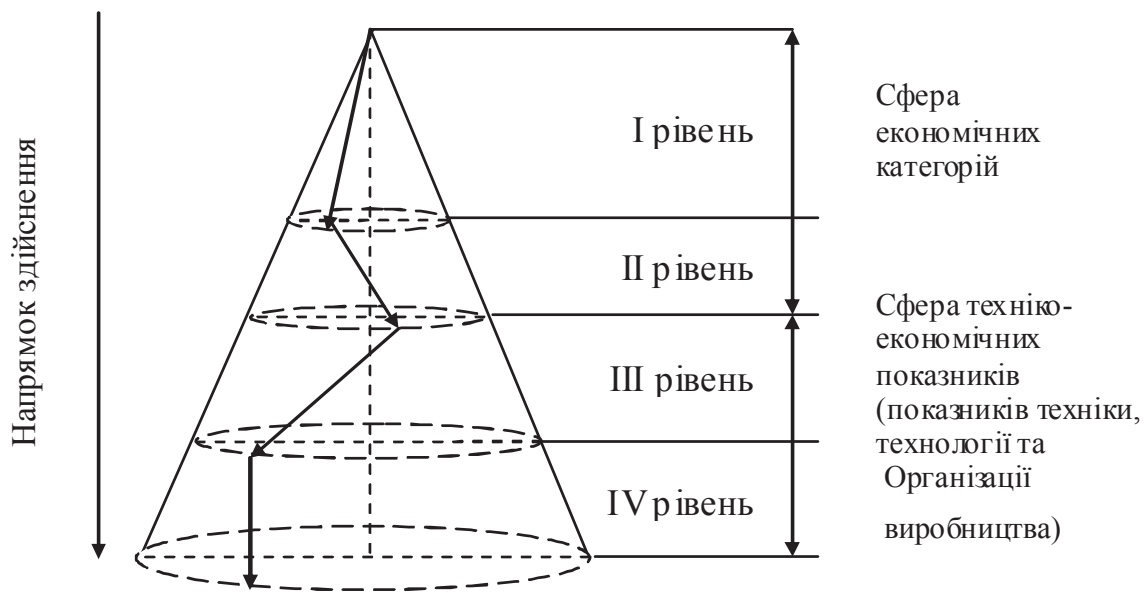

Рис.5. Система економічних показників за проф. Багровою І.В. [11]

Так, відповідно до логіки професора Багрової І.В., в економічному аналізі в першу чергу необхідно досліджувати показники найвищого рівня управління, а потім досліджувати коло пов'язаних за причинно-наслідковим ланцюгом інших регуляторів та їх показників.

Також, наприклад, в роботі 2000р. [3, с.46] наведено, що управління розвитком транспортної системи «інвестиції – залізниця – інноваційні послуги» має ґрунтуватись на наступних принципах:

- неперервності пошуку інноваційних ідей;
- накопичення наукового потенціалу;
- доцільності інвестування інноваційних проектів;
- комплексності впровадження інновацій;
- маневреності оперативного управління фінансовими і матеріальними ресурсами.

Проте описані нами підходи тут не враховані, але їх врахування, з нашої точки зору, є необхідною вимогою сьогодення.

Висновки. В сучасних умовах діяльності вітчизняні авіатранспортні підприємства мають адекватно реагувати на підвищення рівня конкуренції, розробляти інноваційні конкурентоздатні стратегії та відповідні організаційні структури управління. Діяльність авіатранспортних підприємств, наприклад аеропорту, характеризується своєю специфікою, яку необхідно системно враховувати на онтологічному рівні знань для ефективної реструктуризації підприємства в забезпечення розвитку інновацій на підприємстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кулаев, Ю.Ф. Экономика гражданской авиации Украины [Текст] : монография / Ю.Ф. Кулаев. – К.:Феникс, 2004. – 667с.
2. Загорулько, В.М. Чинники ціноутворення в сфері діяльності аеропортів [Текст] / В.М. Загорулько // Проблеми системного походу в економіці: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2007. – Вип. 20. – С.3 – 10.
3. Сич, Є.М. Економіко-управлінські аспекти інноваційного розвитку залізничного транспорту [Текст] / Є.М. Сич В.П. Ільчук // Проблеми системного походу в економіці: зб. наук. тр. – К.: КМУГА, 2000. – Вип. 4 – С.45 – 47 .
4. Громов, Н.Н. Менеджмент на транспорті [Текст] / Н.Н.Громов, В.А.Персианов, Н.С.Усков и др. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 528с.
5. Мазур И.И. Реструктуризация предприятий и компаний [Текст] / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро. — М. : Экономика, 2001. — 453с.
6. Бараш Ю.С. Реструктуризація залізничного транспорту України в умовах ринку: автореф. дис... д-ра екон. наук: 08.00.04 / Ю.С. Бараш; Українська держ. академія залізничного транспорту. — Х.: 2008. — 37с.
7. Хмель А.Г. Проблеми формування джерел інноваційності сучасного підприємства [Текст] / А.Г. Хмель // Проблеми системного походу в економіці: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2008. – Вип. 24. – С.149– 155
8. Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності [Текст] / В.В. Стадник, М.А. Йохна — К. : Видавничий центр "Академія", 2005. — 400с.
9. Матвеев В.В. Дослідження підходів в моделюванні виникнення інноваційних ідей в міжнародних компаніях [Текст] / В.В. Матвеев, Г.А. Хмель // Проблеми системного походу в економіці: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2008. – Вип. 24. – С.19 – 26
10. Хаммер Майкл. Реинжиниринг корпорации. Манифест революции в бизнесе [Текст] / Майкл Хаммер, Джеймс Чампи – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2007.
11. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] / І.В. Багрова, Н.І.Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман. — Д. : ДДФЕІ, 2002. — 585с.